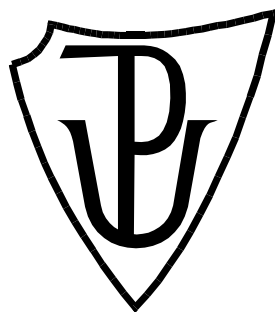

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra rozvojových a environmentálních studií

Frontex a ochrana hranic EU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor:	Jan Buček
Studijní program:	B1301 Mezinárodní rozvojová studia
Studijní obor:	Mezinárodní rozvojová studia
Forma studia:	Prezenční
Vedoucí práce:	Lucie Macková, M.A., Ph.D.
Rok:	2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval/a samostatně s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství. Souhlasím se zveřejněním bakalářské práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Byl/a jsem seznámen/a s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V Olomouci dne ..... *podpis bakaláře*

Poděkování

Chci poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Lucii Mackové, M.A., Ph.D. za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce je popsat metody a nástroje, které využívá k ochraně vnějších hranic Evropy agentura Frontex. V práci se chce zaměřit na to, jakým způsobem Frontex například spolupracuje s dalšími orgány v potírání ilegální migrace, o jaké orgány se jedná, jak se měnil mandát organizace v průběhu let a jak se v rámci organizace projevuje napětí mezi humanitárními misemi a policejními kontrolami. K tomuto účelu nejlépe poslouží údaje zaznamenávající činnost Frontexu během evropské uprchlické krize, která vyvrcholila roku 2015.

Klíčová slova

Frontex, migrace, mezinárodní organizace, ochrana hranic, bezpečnost

Abstract

The aim of the bachelor's work is to describe the methods and tools used by Frontex to protect Europe's external borders. At work, I want to focus on how, for example, Frontex works with other authorities to combat illegal migration, what authorities are involved, how the organisation's mandate has changed over the years, and how tensions between humanitarian missions and police controls are reflected within the organisation. Data recording Frontex's activities during the European refugee crisis, culminating in 2015, will best serve this purpose.

Keywords

Frontex, migration, international organisations, border control, security

Obsah

Seznam použitých zkratk	8
Úvod	9
1. Mezinárodní migrace a nelegální migrace do Evropy	11
1.1. Definice, pojmy a kategorie	11
1.2. Trasy nelegální migrace	13
1.2.1. Východní středomořská cesta (Eastern Mediterranean Route)	13
1.2.2. Centrální středomořská cesta (Central Mediterranean Route)	14
1.2.3. Západní středomořská cesta (Western Mediterranean Route)	15
1.2.4. Trasa východních hranic (Eastern Borders Route)	15
1.2.5. Trasa západního Balkánu (Western Balkan Route)	16
2. Vznik agentury Frontex a stručná charakteristika činností	17
2.1. Cesta k současné bezpečnostní politice Západního světa	17
2.2. Vývoj moderní společné zahraniční bezpečnostní politiky, která formovala vznik agentury Frontex	18
3. Hranice a jejich ochrana	23
3.1. Dělení hranic	24
3.2. Schengenský prostor	27
4. Obchod s lidmi a pašeráctví	29
4.1. Charakteristika problematiky obchodu s lidmi	29
4.2. Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi	30
4.2.1. Vývoj a souvislosti	30
4.2.2. Opatření EU v oblasti obchodu s lidmi	31
4.3. Převaděčství	33
4.3.1. Hierarchie uvnitř převaděčských struktur a systém práce	33
4.4. Pašeráctví a kontroverze kolem neziskových organizací	35
5. Frontex a boj proti pašerákům	38

5.1. Operace Sophia	39
5.2. Operace Themis	40
5.3. Operace Poseidon	40
5.4. Mise EUCAP Sahel Niger	40
Závěr	42
Seznam použitých zdrojů	43

Seznam použitých zkratek

EU	Evropská unie
FRONTEX	Evropská pobřežní a pohraniční stráž
NATO	Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
ZEU	Západoevropská unie

Úvod

Mohlo by se zdát, že současná Evropa čelí existenciální krizi. Evropská unie je objektem mnoha diskusí mezi těmi, kteří volají po větší suverenitě národních států a příznivci evropské integrace. Někteří tvrdí, že migrační krize způsobila řadu problémů, které zpochybňují humanistické kořeny Evropy a mnoho dalších viní Evropskou unii za to, že se Evropa stala rigidním prostorem a v důsledku masivního opevnování, uzavírání vnějších a vnitřních hranic způsobila smrt tisíců migrantů. Ačkoliv se tato práce nebude zabírat výkladem otázek, na které neexistují úplné odpovědi, dilemata, která vycházejí z reálných konsekvencí, se v bezpečnostní politice EU promítají a mají na ni vliv. Migrační krize odhalila nedostatky evropské integrace v otázce zajištění bezpečnosti. Snaha o zefektivnění ochrany hranic EU a zvládání situací nebývalých rozměrů napomáhala utvářet mezinárodní dialog o problematice ochrany hranic, který pomohl analyzovat její evropskou úroveň. V souvislosti se vznikem legislativních nástrojů, které reagovaly na poptávku propojení evropské bezpečnostní politiky, vznikla Evropská pohraniční a pobřežní stráž (známá jako agentura Frontex), která se v souvislosti s migrační krizí transformovala do současné podoby. Propojuje všechny členské státy a jejím primárním cílem je ochrana vnějších hranic EU a Schengenského prostoru. Operativní činnost agentury je velice různorodá a je vždy definována faktory, které na oblast, kde se jednotky zrovna vyskytují, působí.

Oblasti kolem Středozemního moře, kam jednotky agentury Frontex nejvíce směřují, jsou místa, kde byl v počátcích migrační krize často nedostatek podpory při kontrole hranic nebo dohledu nad situací ze strany členských států. Tato forma podpory má několik podob a je ovlivněna chováním členské země nebo působením určitých právních norem a předpisů. V následujících kapitolách je popsán vývoj evropského bezpečnostního systému v nejzásadnějších bodech relevantních pro práci agentury Frontex. Způsob, jakým agentura vznikla a co její existenci předcházelo, nám může pomoci pochopit vývoj událostí v následujících letech. První část práce se vztahuje k mezinárodní migraci, kterou agentura Frontex monitoruje a snaží se jí regulovat. Problémem, který s fenoménem nelegální migrace úzce souvisí, je existence pašeráckých struktur a kriminálních skupin. Jejich práce je předmětem zájmu všech jednotek agentury Frontex, které se snaží tuto činnost odhalit a zabránit tak nekontrolovaným migračním tokům a dalším negativním vlivům, které s nelegální migrací mohou souviset.

Cílem bakalářské práce bude zmapovat, jak agentura Frontex pracuje, jakým způsobem monitoruje migrační toky a struktury pašeráků, spolupracuje s dalšími orgány v rámci jednotlivých členských zemí i nadnárodních institucí Evropské unie. Výzkumné otázky jsou tedy následující:

Co předcházelo vzniku agentury Frontex a za jakým účelem agentura vznikla?

Tato úvodní otázka souvisí s historickým vývojem bezpečnostní politiky v rámci EU, několika snahami o posílení evropské integrace a novými výzvami při zajištění vnějších a vnitřních hranic Evropy. Jaké byly původní cíle organizace a jak se změnil její mandát v průběhu let? Co jejímu vzniku předcházelo?

Jakým způsobem agentura mapuje síť pašeráků a jak taková práce vypadá?

Druhá otázka se týká operací, které agentura Frontex mnohdy ve spolupráci s bezpečnostními složkami členských států podniká v boji proti strukturám pašeráků, jejichž služby migranti často využívají. Kromě konkrétních operací nás také bude zajímat, jakým způsobem agentura pracuje v nejpostiženějších oblastech, tj. oblast Středozemního moře a hraniční přechody na pevnině.

Co je nelegální migrace a jak vypadá práce s neobvykle silnými migračními toky?

Třetí otázka se týká evropských hranic a jejich ochrany. Jakým způsobem se snaží migranti dostat do Evropy a jakých metod využívají? Půjde zejména o informace shromážděné agenturou Frontex za období tzv. migrační krize, kdy byl nárůst migrujících osob do Evropy oproti minulým rokům až několikanásobný. V kontextu migrace je také důležité umět definovat jednotlivý status, ve kterém se osoba překračující hranice může nacházet. Pochopení těchto definic je důležité pro další výzkum.

Pro zodpovězení těchto otázek a reálné vykreslení práce agentury Frontex budeme v práci zohledňovat data primárně získaná z oficiálních zpráv této organizace. Informace, ze kterých tímto způsobem můžeme čerpat, jsou pro účel této práce velice podstatné. Dalším velice důležitým zdrojem informací budou dokumenty obsahově relevantní a publikované institucemi, které s agenturou Frontex spolupracují nebo na jejich činnost navazují. Pro doplnění budou použity články a knihy vztahující se k tématům, která jsou v jednotlivých kapitolách obsažena.

1. Mezinárodní migrace a nelegální migrace do Evropy

Tato kapitola se bude mimo jiné věnovat migračním tokům do Evropy, které spustily na mezinárodní úrovni diskusi o užší spolupráci při ochraně vnějších hranic a potírání ilegální migrace. V souvislosti s tzv. uprchlickou krizí se otevřela i otázka hrozby terorismu, který s ilegální migrací může souviset, avšak je velice problematické tyto dva fenomény spojovat. Těchto dalších témat se dotkneme v následujících kapitolách.

1.1. Definice, pojmy a kategorie

Ačkoliv v českých médiích a obecně veřejném prostoru se osoby migrující do Evropy dělí na ty, kteří se pohybují na území EU legálně nebo nelegálně, existuje mnoho dalších označení, které mohou v mnoha případech lépe popisovat skutečnost. Vzhledem k tomu, že se na území EU během tzv. uprchlické krize pohybovalo velké množství osob, které nebyly zdokumentované, dávalo by větší smysl označení „nezdokumentovaní“ (undocumented) migranti, nikoliv ilegální. Pojem „nezdokumentovaná migrace“ mnohem lépe vystihuje pozici, ve které se množství lidí nachází, nevzbuzuje negativní politické a sociální konotace, které mohou způsobit nepřesnou interpretaci skutečnosti a přispět tak k manipulaci veřejného mínění. Ačkoliv se tedy může zdát v některých případech plošné označování těch migrantů, kteří nejsou držiteli dokladů o krátkodobém nebo dlouhodobém pobytu nebo byl jejich vstup do hostitelské země zamítnut z důvodu nesplnění norem pro přístup na vnitrostátní územní, za ilegální jako problematické, pro lepší pochopení textu je v této práci operováno pouze s pojmem ilegální migrace či migrace mezinárodní.^{1 2}

Pojem ilegální migrace není ani standardně zastoupen v dokumentech některých důležitých institucí s mezinárodním přesahem. Například Evropská komise, OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) nebo OSN (Organizace spojených

---

¹ PASPALANOVA, Mila. Undocumented vs. Illegal Migrant: Towards Terminological Coherence. Migr. Inter [online]. 2008, vol.4, n.3, pp.79-90. ISSN 2594-0279.

² HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Joštova 10, 602 00 Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 56-58. ISBN 978-80-210-5988-7.

národů) se užívání tohoto označení snaží vyhýbat a místo toho aplikují pojem tzv. „nepravidelná migrace“ (irregular migration).

Pojem ilegální migrace je možné definovat několika způsoby, organizace OECD ve své zprávě vztahující se k trendům mezinárodní migrace stanovuje šest kategorií, ze které minimálně jednu musí daná osoba splňovat pro naplnění kritérií ilegální migrace, avšak jednotlivé kategorie se mohou navzájem prolínat:

1. *„Migranti, kteří vstoupili do země legálně s povolením k legálnímu pobytu, ale pracují nelegálně buď proto, že práce není oficiálně vedena, nebo proto, že jim povolení k pobytu neumožňuje pracovat.*
2. *Migranti, kteří do země vstoupili legálně, ale v dané chvíli žijí v zemi nelegálně (buď proto, že jejich pracovní povolení je neplatné, nebo jim vypršelo, nebo proto, že nemají povolení k pobytu), a kteří pracují nelegálně. Předpokládá se, že migrující osoba bez povolení k pobytu nemůže podle platných právních předpisů legálně pracovat.*
3. *Stejná kategorie jako výše, ale zahrnující neaktivní migranty.*
4. *Migranti, kteří vstoupili do země, mají povolení k pobytu a pracují nelegálně.*
5. *Stejná kategorie jako výše, ale zahrnující neaktivní migranty.*
6. *Migranti, kteří vstoupili do země, mají povolení k pobytu (např. po regularizaci, nebo změnou svého statutu prostřednictvím manželství) a pracují nelegálně.“³*

---

³ TRENDS IN INTERNATIONAL MIGRATION: Continuous Reporting System on Migration [online]. 1999, s. 231 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/migration/mig/2717683.pdf>. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

1.2. Trasy nelegální migrace

Na základě sesbíraných dat o oblastech, které migranti při přechodu přes hranice používali nejvíce, můžeme určit několik hlavních tras. V tomto případě byla data sesbírána z jednotlivých členských států, během tzv. uprchlické krize se však geografické rozptýlení tras určitým způsobem měnilo v závislosti na faktory související s migrační a azylovou politikou cílových zemí, činností pašeráků či ročním obdobím. Ve Středozemním moři můžeme mluvit o třech hlavních cestách, kterými se migranti snaží dostat do Evropy, můžeme je definovat jako: Východní středomořská cesta (Eastern Mediterranean Route), Centrální středomořská cesta (Central Mediterranean Route) a Západní středomořská cesta (Western Mediterranean Route). Co se pozemních hranic týče, existují dvě hlavní trasy, tj. Trasa východních hranic (Eastern Borders Route) a Trasa západního Balkánu (Western Balkan Route). Všechny tyto trasy a jejich charakteristiky si v následujících odstavcích blíže specifikujeme. V průběhu krize vzniklo samozřejmě mnoho dalších cest, které ale postupně úplně zanikly nebo jsou nyní využívány skutečně minimálně.^{4 5}

1.2.1. Východní středomořská cesta (Eastern Mediterranean Route)

Tato trasa zahrnuje oblast vedoucí z Turecka směrem do cílové země, Řecka. Možné jsou dva způsoby jak tuto trasu využít, tzn. přes moře (Kypr) nebo přes pevninu (z Turecka do Bulharska). Stejně jako u dalších cest byla nejvytíženější právě v letech 2015 a 2016. Skutečně rekordní počty agentura Frontex zaznamenala nejprve v roce 2015, což bylo tento rok nejvíce od konce druhé světové války, tj. celkem tuto trasu využilo 885000 osob a následně v roce 2016, kdy počet osob výrazně klesl, ale stále se jednalo o necelých 200000 migrantů. Čísla byla oproti předchozím letům až několikanásobná.

---

⁴ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Joštova 10, 602 00 Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 61-63. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁵ Středomoří – Migrační brána do Evropy: Jaké trasy uprchlíci ve Středomoří využívají? [online]. Člověk v tísni, 3. října 2016 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.clovekvitisi.cz/stredomori-migracni-brana-do-evropy-3517gp>

Počet migrantů začal klesat až v březnu 2016 zejména díky dohodě mezi EU a Tureckem v otázce zajištění námořních a pozemních hranic Turecka a přijetím nelegálních migrantů, kteří se nacházeli v Řecku. Podle údajů z roku 2017 se čísla dramaticky snížila. V roce 2018 byl opět zaznamenán určitý nárůst, ten byl způsoben zejména zesílenou intenzitou pozemních přejezdů z Turecka do Řecka. Měnilo se i národnostní složení migrantů. Na začátku roku 2015 se jednalo zejména o migranty ze Sýrie, Somálska a Afghánistánu, v roce 2018 se pak k silně zastoupeným skupinám přidali i Iráčané a Turci.⁶

Zpráva Ministerstva vnitra vztahující se k migračním trasám uvádí další čísla o počtech nelegálních migrantů na území Řecka ke konci roku 2018:

„Ke konci roku se na území Řecka nacházelo více než 63 000 osob, které do země přicestovaly nelegálně. Hotspoty na řeckých ostrovech zůstávají nadále výrazně přeplněné. K 31. prosinci 2018 v nich bylo ubytováno 14 674 migrantů, přičemž jejich maximální přijímací kapacita je přibližně 7 148 ubytovacích míst.“⁷

1.2.2. Centrální středomořská cesta (Central Mediterranean Route)

Trasa vede z Libye, Tuniska a regionů subsaharské Afriky až do Itálie. Slouží proto jako hlavní cesta pro osoby přicházející z afrického kontinentu. Tato trasa zaznamenala nejvyšší počet migrantů mezi lety 2014-2017, až v roce 2018 došlo k výraznému snížení. Zcela největší čísla byla naměřena v roce 2016, tj. asi přes 180000 migrantů, druhým nejsilnějším obdobím byl rok 2014, kdy bylo zjištěno přes 170000 migrantů. Právě Itálie pracuje s migračními toky proudícími prostřednictvím této trasy opravdu významně, v roce 2014 začala na základě této situace fungovat podpůrná operace agentury Frontex, operace Triton, v roce 2018 se operace nahradila operací Themis, která je více zaměřena na vynucování mezinárodního práva. V rámci této práce se operace Themis více rozebírá ve čtvrté kapitole ve vztahu k EU a boji proti pašerákům.

---

⁶ Risk Analysis for 2019. In: Risk Analysis Unit [online]. Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, únor, 2019, s. 16-21 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2019.pdf

⁷ Migrační trasy v roce 2018 [online]. In: Ministerstvo vnitra ČR, s. 2 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/migracni-trasy-v-roce-2018.aspx>

Národnostní složení migrantů bylo výrazně odlišné od jiných tras, většinu tvořili migranti z Libye, dále z Tuniska, Eritrei a Alžírsko. Od ledna 2020 do března 2020 došlo k 3621 nelegálním přechodům přes hranice, z toho 625 tvoří Bangladéšané, 578 Súdánci, zbytek Somálci a Alžířané.⁸

1.2.3. Západní středomořská cesta (Western Mediterranean Route)

Západní středomořská cesta vede přes španělské enklávy Ceutu a Melillu a rozprostírá se na trase západního Středomoří mezi Španělskem a Marokem. Ačkoliv v dřívějších letech tato trasa nebyla příliš využívána, v roce 2018 se stala nejčastější trasou při cestě do Evropy. Nejvíce zastoupenými národy jsou obyvatelé pocházející ze subsaharských zemí a západní Afriky, tzn. Maročané, Guinejci, Malijci a Alžířané. V roce 2015 trasu využívali i migranti ze Sýrie. V roce 2018 došlo k 57000 nelegálním přechodům na této trase, což je větší počet, než kolik se celkem uskutečnilo od roku 2013. Oproti roku 2017 se jednalo o nárůst o 125 % příjezdů po pevnině a o 158 % příjezdů po moři. Od ledna 2020 do března 2020 došlo k 2821 nelegálním přechodům přes hranice, z toho 1189 tvoří Alžířané, 549 Maročané a zbytek další nespecifikované národy.⁹

1.2.4. Trasa východních hranic (Eastern Borders Route)

Celkem 6000 km dlouhá trasa přes Bělorusko, Moldavsko, Ukrajinu, Ruskou federaci a východní členské státy Evropské unie (Estonsko, Finsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litvu, Norsko, Polsko, Slovensko, Bulharsko a Rumunsko) představuje oblast jen velice málo vytíženou nelegální migrací. Vzhledem k číslům agentury Frontex se jedná o nepatrný zlomek z celkového počtu vzhledem k mnohem vytíženějším trasám. Co se národnostního složení týče, jedná se částečně o státní příslušníky ze sousedních zemí, tj. Rusy, Ukrajince, Bělorusy a Moldavany. Mimo těchto států se jedná o migranty z Vietnamu, Afghánistánu a v roce 2015 i ze Sýrie. Počty těchto přechodů se pohybují

---

⁸ Migratory Routes: Central Mediterranean Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/central-mediterranean-route/>

⁹ Migratory Routes: Western Mediterranean Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/western-mediterranean-route/>

každoročně jen lehce kolem tisíce. Nejvíce jich bylo zaznamenáno v roce 2015, kdy jich bylo 1927. Skutečně se ale oproti údajům z let minulých nebo budoucích čísla výrazně nezměnila. Od ledna 2020 do března 2020 došlo pouze k 73 nelegálním přechodům přes hranice, z toho 16 tvoří Turci, 12 Vietnamci, 5 Ukrajinci, 4 Alžírčané a 4 Tádžikistánci.¹⁰

1.2.5. Trasa západního Balkánu (Western Balkan Route)

Počet migrantů na této trase byl způsoben do značné míry migračními toky na trase východního Středomoří. Stejně jako u dalších cest byl rekordní počet zaznamenaných přechodů v roce 2015 (764033 migrantů) a druhý nejvyšší byl z roku 2016 (130325). V roce 2017 došlo pouze k 12 179 odhaleným nelegálním přechodům hranic migranty, což bylo způsobeno omezením velkého počtu přechodů v oblasti trasy východního Středomoří. Od ledna 2020 do března 2020 došlo k 5721 nelegálním přechodům přes hranice, z toho necelé 4000 tvoří Syřané, zbytek Afghánci, Iráčané a Maročané. Z celkových údajů tuto trasu využívali nejvíce Syřané, Iráčané a Afghánci.^{11 12}

---

¹⁰ Migratory Routes: Eastern Borders Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/eastern-borders-route/>

¹¹ Migratory Routes: Western Balkan Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/western-balkan-route/>

¹² Migratory Map: This map presents the current migratory situation in Europe. [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/>

2. Vznik agentury Frontex a stručná charakteristika činností

2.1. Cesta k současné bezpečnostní politice Západního světa

Určitá absence omezení v souvislosti s globalizací a fragmentace architektury evropského bezpečnostního aparátu otřásla strategickou kulturou v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Počátky tohoto procesu, který dozajista způsobil proměnu v nazírání na ekonomické hodnoty, které začínají ztrácet ústřední význam, přichází s historickým poznáním a na základě toho dochází k restrukturalizaci krizového managementu EU. Tato proměna je patrná z institucionálně ukotvených dokumentů a smluv, které prostupují každodenností evropského bezpečnostního rámce a určují ho.^{13 14}

Odlíšnost činností v zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti v gesci EU a USA je definována jejich rozdílným postavením, které je klasifikováno mnoha faktory a institucionálními i mimoinstitucionálními aktéry a jejich nezbytnou hybriditou. Historický vývoj a tenze mezi Evropou a USA v zahraničněpolitických a bezpečnostních otázkách redefinuje jejich původní význam na mezinárodním poli, přestože formálně dochází stále ke společné politické artikulaci různých témat v otázce bezpečnostní strategie a krizového managementu. Rozdílnost činností, které se často vztahují k otázce využití vojenských prostředků a jejich aplikaci v geografickém prostoru, je způsobena několika faktory od rozdílného přístupu v otázce vojenských střetů či intervencí až po politické mantinely, které evropský prostor charakterizují.^{15 16}

---

¹³ BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 22-23. ISBN 978-80-7277-576-7.

¹⁴ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 19-20. ISBN 978-80-210-5988-7.

¹⁵ BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 23-24. ISBN 978-80-7277-576-7

¹⁶ HLOUŠEK, Vít. Evropa a její místo v dějinách – reflexe Oskara Haleckého. Středoevropské politické studie, [S.l.], v. 5, n. 4, dec. 2003. ISSN 1212-7817. Dostupné z: <<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4023>>. Datum přístupu: 9. dubna 2020

2.2. Vývoj moderní společné zahraniční bezpečnostní politiky, která formovala vznik agentury Frontex

Postupná proměna aktivit na nadnárodní úrovni, pro kterou je specifická určitá posloupnost, byla způsobena několika událostmi na mezinárodní scéně. Počátek tohoto vývoje a jeho zásadní rysy můžeme pozorovat na několika místech. Od roku 1993 se můžeme bavit o společné zahraniční bezpečnostní politice v tom smyslu, jak ji známe dnes, tzn. účast supranacionálních aktérů, kteří usilují skrze naplňování svých politik o řešení problémů na nadnárodní úrovni a zároveň důležitá role členských států, kteří kladou důraz na vlastní zájmy, jakými jsou ochrana hranic a schopnost kontrolovat bezpečnostní situaci na domácí půdě. Právě tato mnohotvárnost vytvořila podmínky pro komplexní přístup k bezpečnosti, a postavila základy moderním institucím.¹⁷

Významným dokumentem, který byl přijat dne 7. února 1992 a vstoupil v platnost 1. listopadu 1993, byla Maastrichtská smlouva. Tyto dokumenty obsahovaly Smlouvu o Evropské unii a na ni navazujících 17 protokolů a 33 deklarácí, tzn. součástí maastrichtských dohod jsou tři druhy dokumentů – smlouva o Evropské unii, protokoly a deklarace. Původním smyslem těchto dohod bylo posílit evropskou integraci, federalizaci a smysl Evropské unie. Její obsah zahrnoval tzv. „tři pilíře“ jakožto rozšíření oblasti spolupráce členských zemí.^{18 19 20}

Prvním pilířem se rozuměla stávající Evropská společenství, tj. posílení jednotného trhu a vyvážený, udržitelný rozvoj hospodářských činností. Druhým pilířem byla zavedena Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP), jejímž úkolem bylo koordinovat zahraniční a bezpečnostní politiky členských zemí Evropské unie. Ačkoliv původním

---

¹⁷ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 21. ISBN 978-80-210-5988-7.

¹⁸ BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 25. ISBN 978-80-7277-576-7

¹⁹ SVOBODA, Petr. Reflexe Maastrichtské, Amsterdamské a Niceské smlouvy v českém tisku: Maastrichtská smlouva a její odraz v tisku [online]. Brno, 2008 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/n23mj/bc_prace__new.pdf. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.

²⁰ Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva: Maastrichtská smlouva [online]. ČR: Evropský parlament, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_1.1.3.pdf

smyslem této smlouvy bylo posílit právní nástroje v oblasti justice a vnitra, po přijetí se ukázalo, že tyto nástroje nejsou zcela uplatňovány, naopak docházelo k tomu, že přednostně byla přijímána rezoluce, stanoviska a doporučení. Třetí pilíř zahrnoval spolupráci v oblastech spravedlnosti a vnitřních věcí.²¹

Smysl třetího pilíře je v poskytnutí veřejnosti úroveň bezpečnosti v takovém rozsahu, aby byly minimalizovány hrozby související s terorismem, mezinárodními podvody, organizovanou trestnou činností ad. Takový rozsah činností je podmíněn koordinovanou politikou napříč jednotlivými členskými státy v otázce trestněprávních a občanskoprávních záležitostí.²²

V této věci byla obecně formulována potřeba vzniku takové organizace, která by spolupráci členských zemí zefektivnila a dokázala v této problematice ustanovit funkční rámec. Na základě těchto jednání bylo rozhodnuto o vzniku organizace Europol (European Police Office), která zahájila svou činnost 3. ledna 1994. Oficiální spuštění činnosti Europolu je však nutné datovat k 1. červenci 1999, kdy vstoupil v platnost článek K3 Maastrichtské smlouvy, tj. smlouva nabyla platnosti v plném rozsahu. Poptávka po organizaci, která by plnila účel nadnárodní bezpečnostní platformy, ačkoliv s jiným záměrem, stála také za vznikem agentury Frontex. Přestože se jedná o agenturu s užším zaměřením a dále se v mnoha ohledech obě organizace liší, je možné sledovat určité paralely vzhledem k historickým skutečnostem, které vzniku Europolu předcházely.^{23 24 25}

Během své existence se mandát Europolu měnil, stejně jako se měnil obsah činností, které se neustále rozvíjejí. V současné době je důležitým tématem záležitost nedovoleného

---

²¹ PELTRÁM, Antonín. Evropská integrace a Česká republika: Druhý a třetí pilíř Evropské unie. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 98-99. ISBN 978-80-247-2849-0.

²² Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva: Maastrichtská smlouva [online]. ČR: Evropský parlament, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_1.1.3.pdf

²³ Smlouva o Evropské unii: Article 3. In: Maastricht, Nizozemsko: Evropská unie, 1992. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:11992M/TXT>

²⁴ European Union Agency for Law Enforcement Cooperation: How and where did it all start? [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/faq/how-and-where-did-it-all-start>

²⁵ Publications Office of the European Union: Europol (European police office) [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/europol.html?locale=en>

přistěhovalectví a hrozba terorismu. Otázka kontroly hranic, která s těmito fenomény úzce souvisí, vedla k realizaci tzv. nového Akčního plánu, který představili výkonná ředitelka Europolu Catherine de Bolle a výkonný ředitel agentury Frontex Fabrice Leggero při příležitosti zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci v Lucembursku v červnu 2019. Právě součinnost s organizacemi, jejichž náplň práce je odlišná, ale mají stejné zaměření, pomáhá naplňovat Europolu vizi organizace, která funguje na principu mezinárodní strategické spolupráce.^{26 27}

Po sepsání Maastrichtské smlouvy panovalo několik nejasností ve vztahu mezi přijatými politikami a jejich reálnou aplikací. Bylo potřeba konkrétněji charakterizovat hranice třetího pilíře a zefektivnit bezpečnostní management EU. Toto období mezi lety 1999-2003 je možné charakterizovat jako další stupeň rozvoje evropské bezpečnosti. 2. října 1997 byla podepsána Amsterodamská smlouva, která na tyto skutečnosti reaguje. Vstoupila v platnost 1. května 1999 a pozměňuje zejména Smlouvu o Evropské unii, o založení Evropského společenství, Evropského společenství uhlí a oceli a Evropského společenství pro atomovou energii.^{28 29}

Amsterodamská smlouva tedy znamenala úpravu některých částí smlouvy Maastrichtské a aktů souvisejících, ale především šlo o změny, které vedly k lepšímu prosazování a přijímání opatření ve věcech zahraniční politiky. Tato proměna umožnila využívat nové strategické nástroje jako například koordinovanou pozici vůči třetím zemím, pokud tímto nedocházelo k narušení národních zájmů některého ze zúčastněných aktérů.

---

²⁶ Press release: Europol and Frontex sign new joint action plan [online]. Luxembourg: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-and-frontex-sign-new-joint-action-plan>

²⁷ Smlouva o fungování Evropské unie: Článek 88/1. In: Řím: Úřední věstník Evropské unie, 2012. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

²⁸ BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 26-27. ISBN 978-80-7277-576-7.

²⁹ CVCE.eu: The Treaty of Amsterdam [online]. Amsterdam, 1997 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/02bb76df-d066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/56e15a9a-7508-4a2b-9bbe-b5c3d2605ae4>

Důležitou roli sehrála Amsterodamská smlouva ve věci rozsahu pravomocí Západoevropské unie jakožto zásadního aktéra obranné a bezpečnostní politiky EU. Smlouva se k roli ZEU soustavně vyjadřuje a posiluje její význam. Jak stojí v samotném dokumentu, EU deleguje na ZEU provádění rozhodnutí a vypracování takových druhů úkolů, které souvisejí s obranou. Tyto návrhy se začaly naplňovat zintenzivněním úvah, které prostupovaly napříč členskými státy Unie. Plány a schůze uskutečňované v této problematice vyvrcholily rozhodnutím Evropské rady v Helsinkách v roce 1999, kde došlo k rozhodnutí o plnění tzv. Peterburgských úkolů, které, ačkoliv byly schváleny již v roce 1992 Radou ZEU, byly posléze začleněny do článku 17 Smlouvy o Evropské unii prostřednictvím Amsterodamské smlouvy.^{30 31}

Peterburgské úkoly byly reakcí na situaci po skončení studené války a situaci na Balkáně. Představovaly důležitou sílu peacekeepingových operací humanitárního charakteru v rámci krizového managementu Unie. Akce, ke kterým se Peterburgské úkoly vztahovaly, zahrnovaly humanitární a záchranné operace, mírové operace a operace bojových sil při řešení krizí. Rozhodnutí Evropské rady o plnění plánu Peterburgských úkolů položilo základy komplexnímu řešení bezpečnostní a obranné politiky, která zahrnovala vojenský krizový management, civilní krizový management a důraz na prevenci konfliktů včetně jejich monitoringu.³²

Přijetí Amsterodamské smlouvy mělo vliv na rozvoj sektorové integrace z hlediska dimenze evropského integračního procesu. Došlo k tomu, že fenomén ochrany hranic, který zasahuje od problematiky vnitřní bezpečnosti státu až po otázku státní suverenity, začal získávat větší pozornost. Zároveň od roku 1999 učinila Evropská rada pro spravedlnost a vnitřní věci sérii kroků, které vedly k posílení spolupráce v oblasti migrace, azylové politiky a bezpečnosti.

---

³⁰ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 22-23. ISBN 978-80-210-5988-7

³¹ Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the treaties establishing the european communities and certain related acts: Introduction. In: Amsterdam, 1997. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/treaty/pdf/amst-en.pdf>

³² BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 27-28. ISBN 978-80-7277-576-7

V roce 2004 vydala Evropská rada nařízení, které se týkalo zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie, s cílem koordinovat bezpečnostní procesy ochrany hranic. Přesný vznik agentury se datuje k 3. říjnu 2005, kdy spouští svou činnost v oblasti kontroly vnějších hranicích a mezinárodní spolupráce. Výraznou proměnou agentura prošla 14. září 2016, kdy bylo nařízení Evropské rady z roku 2004 zrušeno jako reakce na nebyvalé rostoucí smíšené migrační toky směrem k hranicím Evropské unie, aby se zároveň ustanovila Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, známá dnes pod akronymem Frontex. Tento krok měl za cíl posílit kontroly na hranicích odpovídajícím způsobem, zvýšit akceschopnost jednotek a zajistit dostatečný počet potřebných zdrojů.^{33 34 35}

6. října 2016 proběhl zahajovací ceremoniál při příležitosti oficiálního spuštění agentury Frontex. Během této události se připomněly důležité body, které se agentura zavázala naplnit. Kromě toho, že se se změnou mandátu role a činnosti agentury rozšířily, zdvojnásobil se také počet zaměstnanců a zvětšil se obsah možností, kterými operuje, tzn. byl zřízen tzv. *fond rychlé reakce*, který dokáže během mimořádné situace na vnějších hranicích zmobilizovat a nasadit do problémové oblasti až 1500 osob z řad pohraniční stráže, dále bude agentura provádět každoročně *zátěžové testy* na vnějších hranicích, kdy dojde k testování připravenosti a schopnosti každého členského státu v případě silného migračního toku a v neposlední řadě se bude agentura angažovat během *nucených návratových operací*, jak po operativní tak logistické stránce.^{36 37}

---

³³ European Union External Action: Shaping of a Common Security and Defence Policy [online]. Brusel [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/topics/common-security-and-defence-policy-csdp/5388/shaping-of-a-common-security-and-defence-policy_en

³⁴ Council regulation (EC) No 2007/2004. In: Official Journal of the European Union, 2004. Dostupné z: http://frontex.europa.eu/assets/About_Frontex/frontex_regulation_en.pdf

³⁵ Regulation (EU) 2016/1624 of the European parliament and of the Council. In: Official Journal of the European Union, 2016. Dostupné z: http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/European_Border_and_Coast_Guard.pdf

³⁶ The European Border and Coast Guard: Focus [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2016 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/focus/the-european-border-and-coast-guard-VgCU9N>

³⁷ European Border and Coast Guard Agency launches today: News Release [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2016 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/european-border-and-coast-guard-agency-launches-today-CHIYAp>

3. Hranice a jejich ochrana

Na hranice, ať už mluvíme o hranicích státu nebo vnějších hranic větších celků, můžeme nazírat několik způsoby od vnímání hranic jakožto celého příhraničního regionu a interakcí v něm se odehrávajících nebo hranic jako symbolu státní moci, tzn. vnímat hranice jako významný fenomén z hlediska mezinárodních vztahů a politických diskusí. Otázka ochrany hranic je zásadní zejména pro pochopení přístupu, který definuje hranice jako kontrolní mechanismy při práci s nelegální migrací a dalšími negativními vlivy. V následující kapitole se zaměříme na systém dělení hranic, co hranice znamenají a jak se systémově proměnil jejich význam.

Ochrana vnějších hranic Evropy se stala aktuální zejména v kontextu migrační krize a po teroristických útocích v několika členských zemích. Diskuse o posílení kontroly na hranicích a zefektivnění práce jednotlivých organizací proběhla napříč členskými státy. Jednou z reakcí, která je pro tuto práci relevantní, bylo zahájení činnosti Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž dne 6. října 2016, tj. necelý rok po vydání nařízení Evropské rady o jejím ustanovení.^{38 39}

V období tzv. migrační krize mezi lety 2015 až 2017 byl na část vnější hranice Evropské unie, tj. konkrétní oblast hranic mezi Bulharskem, Řeckem a Tureckem, vyvíjen silný nátlak. Až s prohlášením Turecka, které vstoupilo v platnost v březnu 2016, kdy se zavázalo poskytnout pomoc při ochraně námořních i pozemních hranic, se situace po několika měsících uklidnila. Kromě dalšího výrazného nárůstu v červnu 2017, kdy bylo zajištěno nečekaně velké množství nelegálních migrantů na trase přes centrální Středomoří, se počty snižují. Mezi lety 2016-2017 se podařilo odhalit velkou část převaděčských sítí, což mělo výrazný vliv na příliv nelegálních migrantů do Evropy, kteří by služby převaděčů jinak využili. Protože se agentura aktivně zapojuje do procesu návratových operací osob, jejichž

---

³⁸ Fakta a čísla o Evropské unii: Správa vnějších hranic [online]. Evropský parlament [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/153/sprava-vnejsich-hranic>

³⁹ Frontex: Towards Frontex [online]. European Border and Coast Guard Agency [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

žádost o azyl byla zamítnuta, je možné říci, že v této činnosti naopak nejsou členské státy příliš efektivní.^{40 41}

3.1. Dělení hranic

Co se týče terénních operací, kde agentura nejčastěji působí, jedná se o oblasti centrálního a východního Středomoří a oblasti západního Balkánu. Tyto oblasti také čelily soustavně nejvýznamnějším migračním tlakům. Podle vytíženosti oblastí tak můžeme dělit hranice na tři typy: *námořní, pozemní a vzdušné*.⁴²

Nejnebezpečnější způsob, jakým se mohou dostat migranti do Evropy, je právě přes oblast Středozemního moře. Od roku 2014 do roku 2020 zahynulo ve Středozemním moři během snahy dostat se do Evropy přes 20.000 migrantů. Ačkoliv přesnost těchto údajů nemůžeme jednoznačně potvrdit, budou pravděpodobně ještě vyšší. Z tohoto důvodu jsou *námořní operace* v roli agentury Frontex terčem mnoha kritik.⁴³

Kromě toho, že velká část aktivistických a extremistických skupin tuto kritiku do značné míry zneužívá k vlastní propagandě, je agentura kritizována i ze strany akademické obce a občanských iniciativ. Námořní operace jsou podle jejich názoru problematické zejména z toho důvodu, že je v tomto případě hlavní prioritou agentury Frontex zabránit lodím s migranty dosáhnout pobřeží, čímž je vystavují riziku utonutí. Vzhledem k tomu, že skutečně velké množství migrantů, kteří byli na moři zachyceni, jako transport využívalo přeplněných vratkých lodí nebo nafukovacích člunů, bychom o nebezpečí, které z takové akce vyplývá, mohli skutečně přemýšlet.⁴⁴

---

⁴⁰ Annual Activity Report 2016: The situation at the external borders in 2016. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016.

⁴¹ Annual Activity Report 2017: The situation at the external borders in 2017. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2017.

⁴² HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 30-31. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁴³ Number of recorded deaths of migrants in the Mediterranean Sea from 2014 to 2020: Deaths of migrants in the Mediterranean Sea 2014-2020. Statista Research Department [online]. 2020, 10. února 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1082077/deaths-of-migrants-in-the-mediterranean-sea/>

⁴⁴ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 30-31. ISBN 978-80-210-5988-7.

Agentura však stojí za svými principy, mezi které prioritně patří dodržování základních lidských práv, která jsou podstatou všech jejich činností. Zároveň lze na obranu agentury ve věci námořních operací podotknout, že naopak několik tisíc lidí na moři zachránila. Během plnění operací Poseidon, kde spolupracovala s organizací NATO, a Triton v rámci mise EU NAVFOR MED Sofia, se podařilo zachránit jen za rok 2016 přes 90.000 osob, které byly ohrožené na moři. Podle údajů Rady Evropy bylo mezi lety 2015-2020 celkem zachráněno přes 500.000 lidí v rámci čtyř operací – Sophia, Poseidon, Themis (dříve Triton) a Indalo.^{45 46}

První tři operace jsou zaměřené na oblast Středozemního moře, operace Indalo probíhá v oblasti mezi Španělskem a Marokem, kde se příslušníci agentury převážně zaměřují na tzv. SAR operace („search and rescue“), při kterých je migrantům okamžitě poskytnuta lékařská péče a základní potraviny, poté jsou předáni vnitrostátním orgánům a v hotspotech prochází identifikací a registrací. Příslušníci agentury Frontex v rámci této operace dále úzce spolupracují se španělskými vnitrostátními orgány také v oblasti boje proti pašerákům drog nebo s kontrolou hranic. Operace Poseidon, Sophia a Themis si blíže specifikujeme v kapitole, která se věnuje obchodu s lidmi a pašeráctví.^{47 48 49}

Kromě práce na moři, se činnost agentury výrazně projevila i na pevnině a to mnohdy na žádost členských států, kdy docházelo k masivnímu pohybu migrantů napříč hraničními přechody. Takové operace pak fungovaly formou realizace kontaktních míst na pozemních hranicích, realizací koordinačních míst a udržování dohledu a kontroly na hranicích. Mezi

---

⁴⁵ Annual Activity Report 2016: Sea borders. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016

⁴⁶ EU Mediterranean operations 2015-2020. General Secretariat of the Council [online]. 2020, 8. března 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/saving-lives-sea-february-2018/>

⁴⁷ VLK, Jonáš. Frontex diskutoval spolupráci se Španělskem na ochraně vnějších hranic. Evropský bezpečnostní žurnál [online]. 28. června 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.esjnews.com/cs/frontex-spoluprace-ochrana-hranice>

⁴⁸ Operations Minerva, Indalo (Spain). European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operations-minerva-indalo-spain/>

⁴⁹ Search & Rescue. European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/operations/search-rescue/>

nejvíce postižené oblasti bezesporu patřila oblast bulharsko-tureckých hranic a oblast řecko-makedonských hranic.⁵⁰

Pozemní hranice se dále dělí na tzv. zelené a modré hranice. Modré hranice jsou hranice tvořeny říčními toky, hranice zelené znamenají zbytek pevninské části hranic, který lze překročit v podstatě v kterémkoliv bodu mimo oficiální hraniční přechody. Právě kontrola pozemních hranic je nejvíce technicky a operativně náročná, proto se během kontroly migračních toků po pevnině využívají nejmodernější technologie. Při kontrole problematických oblastí se využívají např. vrtulníky, letadla, hlídková auta, termovize, detektory srdečního rytmu apod. Na hraničních kontrolách se můžete setkat s UV lampami a skenery pro odhalení padělaných dokladů nebo tzv. “biometrics on the move” technologií, což je nový způsob rozpoznávání tváře a otisku prstů na základě skenu, kterou využívá agentura ve spolupráci s portugalskou pohraniční službou (Foreigners and Borders Service, SEF) na letišti v Lisabonu. Při práci s těmito druhy systémů je zapotřebí kvalitně analyzovat data a mít umožněný přístup k databázím se záznamy o osobách.^{51 52}

Vzdušné hranice jsou ze tří typů hranic, přes které je možné se do Evropy dostat, nejsnáze kontrolovatelné. Počet oblastí, kde je možné hranici přeletět, je omezený a je tak mnohem snadnější tyto uzly kontrolovat. Operace se soustředí zejména na kontrolu osob na letištích a mají několik dimenzí. Tato problematika zasahuje i do oblasti rozkrývání struktur, které prostřednictvím letecké dopravy přesouvají nezletilé osoby nebo jiné oběti obchodu s lidmi a zaměřuje se na odhalování další trestné činnosti.^{53 54}

---

⁵⁰ Annual Activity Report 2016: Land borders. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016

⁵¹ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 30-31. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁵² Roles & Responsibilities. European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/operations/roles-responsibilities/>

⁵³ Frontex testing the future of border checks at Lisbon airport: News Release. European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. 10. dubna 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/frontex-testing-the-future-of-border-checks-at-lisbon-airport-DI84r4>

⁵⁴ Annual Activity Report 2016: Air borders. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016

3.2. Schengenský prostor

Budování silných aliancí stojí vždy obrovské množství energie, ale pokud fungují, velmi se vyplatí. Povaha Schengenské dohody, jejíž počáteční vize byla usnadnit cirkulaci osob uvnitř hranic Evropy mezi jednotlivými státy, měla charakter právě takové aliance, neboť hlavní motivací pro odstranění bariér byly ekonomické výhody z této změny plynoucí. Volný pohyb osob a zboží znamenal výrazný krok směrem k evropské integraci a zároveň vytvořil tlak na členské státy, aby situacím dokázaly úspěšně čelit a vytvořit takovou sadu opatření, které snáze doprovodí proces zrušení kontrol na vnitřních hranicích. Počátky dohody sahají k první konkrétní události, která předcházela realizaci, podpisu a implementaci samotné dohody. 17. června 1984 uvedli zástupci Francie a Německa ve francouzském města Fontainebleau při příležitosti setkání Evropské rady koncept volného pohybu. Při této příležitosti došlo i ke schválení náležitostí a podmínek pro sepsání této dohody. Schengenská dohoda pak byla reálně podepsána až rok poté, 14. června 1985 v obci Schengen na jihovýchodě Lucemburska. Tento průlomový dokument byl přijat jako mezinárodní dohoda mezi Francií, Německem, Nizozemskem, Belgií a Lucemburskem.⁵⁵

Na Schengenskou dohodu navazovala Schengenská prováděcí úmluva, která byla podepsána o 5 let později, 19. června 1990. Smyslem úmluvy bylo konkretizovat závazky jednotlivých států ve věci volného pohybu osob a zboží a umožnit jejich realizaci. Dále se úmluva dotýkala změn, které měly nastat jako reakce na spolupráci členských zemí ve věci vydávání jednotných víz, zavedení jednotné databáze pro všechny členy Schengenského informačního systému (SIS) atd. Jakmile otázka schengenského prostoru nabyla větší politický význam, znamenalo to, že každý další člen EU musí s touto podmínkou souhlasit a správně implementovat dohodnuté právní postupy. V tomto období vzniklo tzv. schengenské *acquis*, což je soubor společných právních předpisů, které obsahují Schengenskou dohodu, Schengenské prováděcí úmluvy, protokoly, úmluvy o přistoupení k úmlouvám ze strany nových států a přihlášení Výkonného výboru, což v praxi znamená,

---

⁵⁵ Schengen Agreement: History of the Schengen Agreement [online]. SchengenVisaInfo.com, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.schengenvisa.info/schengen-agreement/>

že poskytuje právní podporu pro proces ochrany evropského území a rušení kontrol na vnitřních hranicích.⁵⁶

Výrazný vliv na význam Schengenské dohody měla Amsterodamská smlouva, díky které se v květnu 1999 začlenila do právního rámce Evropské unie. Důvodem jejího začlenění do právního rámce bylo, že obsahově pokrývala oblast blízkou spolupráci evropských států ve věci justice a vnitra. Taková snaha měla za cíl spojit tyto oblasti a dosáhnout jednotného procesu evropské integrace. Až v březnu 1995 došlo ke skutečné implementaci odstranění hraničních zábran, tzn. Francie, Německo, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko a Španělsko zrušilo kontroly na svých hranicích, což v praxi znamenalo, že jediným ukazatelem při překročení hranic mezi těmito státy byly cizojazyčné tabule a nápisy. Postupně se hraniční přechody rušily i v dalších zemích. Rakousko přistoupilo k dohodě již v roce 1997, severské státy jako Finsko, Norsko, Dánsko, Švédsko a Island se zapojily do spolupráce až v roce 2001.^{57 58}

Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 562/2006 byl přijat dne 15. března 2006 hraniční kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob, tzv. Schengenský hraniční kodex, který upravuje stávající právní předpisy o hraničních kontrolách osob. Má za cíl zefektivnit právní procesy integrovaného řízení hranic a tato pravidla implementovat tak, aby se vztahovala na všechny osoby, které překročí vnitřní nebo vnější hranice Evropské unie. Pokud dojde k tomu, že nebudou některou členskou zemí tato pravidla dodržována, tzn. ochrana vnějších hranic nebude například dostatečně zajištěna, může dojít k tomu, že EU pověří pohraniční jednotky agentury Frontex dohledem nad konkrétní oblastí, tj. vytvořením strategie operativní činnosti nad touto oblastí. Před samotným vysláním jednotek je však zapotřebí zvážit úroveň nedostatků, které

---

⁵⁶ JANŠOVÁ, Marie. Schengenské acquis – vývoj schengenského práva. Epravo.cz [online]. 26. června 2002 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/schengenske-acquis-vyvoj-schengenskeho-prava-17578.html>

⁵⁷ HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Joštova 10, 602 00 Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 63-68. ISBN 978-80-210-5988-7.

⁵⁸ MACHOTKOVÁ, Šárka. Ministerstvo vnitra ČR. Co je Schengen [online]. Euroskop.cz [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

obsahuje hodnotící zpráva. V případě závažného nedostatku při ochraně hranic může být krajním řešením i úplné uzavření určitého přechodu na hranicích.⁵⁹

4. Obchod s lidmi a pašeráctví

4.1. Charakteristika problematiky obchodu s lidmi

Mezi závažná témata spadající do působnosti agentury Frontex patří bezesporu obchod s lidmi a pašeráctví. Ačkoliv se mohou oba fenomény vzájemně prolínat, jsou definičně rozdílné. Následující kapitola, která se oběma fenoménům věnuje, nám pomůže pochopit, jak ovlivňují současnou situaci v Evropě v kontextu nelegální migrace, jaké jsou jejich definiční znaky a co znamenají pro ochranu vnějších hranic EU. V případě obchodu s lidmi je řeč o násilném nebo vynuceném transportu osoby nebo více osob proti jejich vůli, kde dochází k degradaci těchto osob na pouhé zboží. Pašeráctví je forma nelegálního transportu migrantů na území cizího státu s jejich plným souhlasem. V tomto ohledu se obchod s lidmi jeví jako mnohem nebezpečnější forma organizovaného zločinu.^{60 61}

Specifikem obchodu s lidmi je provázanost s dalšími kriminálními aktivitami. Oběti jsou často nuceny k prostituci, poskytování sexuálních služeb a dalších činností spadajících pod sexuální formu vykořisťování. Důvodem může být dále zneužití oběti pro otrockou nebo nucenou práci, dětskou práci a v extrémních případech odebrání orgánů.⁶²

---

⁵⁹ Schengenský hraniční kodex: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399. In: Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32016R0399>

⁶⁰ Oficiální internetová stránka Evropské unie. Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex): Náplň činnosti. In: Oficiální internetová stránka Evropské unie [online]. 2016 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: https://www.europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs

⁶¹ BŘEZINA, David. Migrační krize a organizovaný zločin v Evropské Unii v roce 2017. Policy Brief [online]. Institut pro politiku a společnost, 2017, listopad, 2017, 2 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2017/11/B%C5%99ezina-Report-Europol-IPPS.docx.pdf>

⁶² Ministerstvo vnitra České republiky: Obchodování s lidmi [online]. [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obchodovani-s-lidmi.aspx>

Obchodování s lidmi je spojené se strukturálními formami diskriminace, které zintenzivňují zranitelnost osob vůči vykořisťování. Až 70 % všech zjištěných obětí tvoří ženy a dívky. Ženy dále tvoří 79 % ze zjištěných obětí sexuální formy vykořisťování. Muži jsou zastoupeni převážně jako oběti nucených prací z 83 %. Z údajů Mezinárodní organizace práce z června 2012 vyplývá, že za období 2002-2011 je celosvětově počet obětí nucených prací 20,9 milionu. Z toho tvoří děti 5,5 milionu.⁶³

Oběti jsou často neustále pod dohledem a je omezována jejich osobní svoboda, aby se nemohly pokusit o útěk a kontakt s orgány činnými v trestním řízení. V ostatních případech může jít o určitou formu vyhrožování, kdy jsou oběti pod nátlakem a výhrůzkami nuceny poslouchat.⁶⁴

Obchodníci s lidmi často využívají nepříznivé situace, ve kterých se jejich oběti nachází, tj. chudoba, izolace nebo spousta dalších proměnných širších rozměrů. Z toho vyplývá, že obchodníci svoje oběti nezískávají jen prostřednictvím násilného únosu, nýbrž mnohdy právě za použití podvodu, klamu a nátlaku.⁶⁵

4.2. Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi

4.2.1. Vývoj a souvislosti

Obchodování s lidmi patří k velice lukrativní činnosti, která se řadí společně s obchodem s drogami a zbraněmi k nejvíce výdělečné kriminální činnosti. Vývoj tohoto byznysu je podřízen mnoha vlivům socioekonomického charakteru. Ti, kteří stojí v pozadí zločineckých struktur, se zaměřují na oběti nacházející se ve výjimečně zranitelné situaci.

---

⁶³ Mezinárodní organizace práce (ILO). Celosvětové odhady Mezinárodní organizace práce pro rok 2012 týkající se nucené práce [online]. červen 2012, 13 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0286&from=EN>

⁶⁴ LOCHBIHLER, Barbara a Catherine BEARDER. Zpráva o boji proti obchodování s lidmi ve vnějších vztazích EU (2015/2340(INI)): Návrh usnesení Evropského parlamentu [online]. In: Evropský parlament, 13.6.2016 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0205_CS.html

⁶⁵ Ministerstvo vnitra České republiky: Obchodování s lidmi [online]. [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obchodovani-s-lidmi.aspx>

Na základě informací Evropské komise z roku 2011 došlo k analýze, která zohledňuje podrobné informace o obětech a typech vykořisťování, případů policejního vyšetřování a stíhání. 21 států EU dokonce předložilo i údaje o obětech, které obsahovaly informace o pohlaví. Z těchto dokumentů vyplývá, že se obchod s lidmi týká žen, mužů, dívek, chlapců a všech ostatních bez rozdílu.⁶⁶

Pohlaví není primárním ukazatelem, avšak souvisí s výsledky vztahujícími se k jednotlivým typům vykořisťování. Výsledky výstupů a statistik se shodovaly se statistikami ve zprávě organizace UNODC (Úřad OSN pro drogy a kriminalitu). Pokud se kromě pohlaví zaměříme na původ obětí, ze statistik vychází, že většina pochází z EU. Jedná se převážně o oběti z Polska, Maďarska, Bulharska a Rumunska. Státy mimo EU, odkud pochází největší počet hlášených obětí, jsou Vietnam, Rusko, Čína a Ukrajina.

Obchod s lidmi je komplexním jevem s celosvětovým přesahem, který se evidentně nevztahuje pouze k problematice chudých nebo rozvojových zemí. Problémy, které jsou s těmito zeměmi hluboce provázány, jsou často jedním ze symptomů příživujících podmínky, ze kterých obchodování s lidmi pramení. Mezi tyto faktory řadíme neschopnost vymahatelnosti práva, velké společenské rozdíly, nerovnost kulturní a genderová nebo omezený přístup ke vzdělání atd.⁶⁷

4.2.2. Opatření EU v oblasti obchodu s lidmi

Dle platné legislativy je obchod s lidmi výslovně zakázán článkem 5 Listiny základních práv Evropské unie. Do problému obchodu s lidmi je zapojeno soustavně několik institucí, od neziskových organizací až po opatření a programy financování v gesci Evropské unie. V rozvojových zemích se snaha o zamezení obchodu s lidmi projevuje rámcovými programy již od devadesátých let.

---

⁶⁶ Eurostat. Trends in crime and criminal justice 2010: Statistics in focus 2008-2010 [online]. 2013 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <http://www.insanhaklarisavunuculari.org/dokumantasyon/files/original/6d6a71b778a78146e9a49df299270a64.PDF>

⁶⁷ UNODC. The globalization of crime: A transnational organized crime threat assessment [online]. Vídeň, 2010, 3 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/cld/bibliography/the-globalization-of-crime-a-transnational-organized-crime-threat-assessment_html/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf

Jak již bylo v předchozích kapitolách zmíněno, problémem může být nedostatečná možnost vymahatelnosti práva v jednotlivých zemích nebo v širším měřítku na celoevropské úrovni. Právě na takový nedostatek reagovala směrnice přijatá v dubnu 2011 v kompletním znění jako „*Směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí*“.

Smyslem směrnice je právě důraz na ochranu obětí a jejich rekonvalescenci či určitou formu zotavení potřebnou pro znovuzapojení do společnosti. Směrnice mimo jiné také zohledňuje odlišný přístup k obětem podle pohlaví.⁶⁸ Obchod s lidmi souvisí s problémem nelegální migrace, což spadá komplexně pod dokument Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie sloužící převážně pro srozumitelný výklad problematiky bezpečnosti a svobod občanů EU pro veřejnost.⁶⁹

Mezi další podstatné dokumenty patří Obecný rámec EU pro vnější politiku v oblasti migrace – globální přístup k migraci a mobilitě. V dokumentu je zahrnutý důraz na spolupráci se zeměmi, ze kterých převážně migranti do Evropy proudí, tj. „země třetího světa“. Vztahuje se k prevenci a omezení nelegální migrace a obchodu s lidmi.⁷⁰

„Tak široká škála legislativních a politických opatření s sebou nese riziko překrývání a zdvojování iniciativ. Cílem této strategie proto je nastavit soudržný rámec pro stávající a plánované iniciativy, určit priority, zaplnit mezery, a doplnit tak nedávno přijatou směrnici.“⁷¹

---

⁶⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU: Úřední věstník Evropské unie [online]. Vídeň, 5. dubna 2011 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0036&from=en>

⁶⁹ Strategie vnitřní bezpečnosti: Agenda EU na MV [online]. Odbor mezinárodní spolupráce a Evropské unie, 2015 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-vnitni-bezpecnosti-660705.aspx>

⁷⁰ Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Maximalizace dopadu migrace na rozvoj [online]. Brusel, 21. května 2013 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0292&from=EN>

⁷¹ Evropská komise. Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů [online]. Brusel, 19. června 2012, s. 4 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52012DC0286>

Z hlediska mezinárodních opatření je potřeba zmínit nejvýraznější Palermský protokol OSN o obchodu s lidmi a Úmluvu Rady Evropy o opatření proti obchodování s lidmi. Komise Evropské unie žádá členské státy o ratifikaci obou právních nástrojů a zřizuje další příslušné mezinárodní nástroje pro potírání a omezování obchodu s lidmi.⁷²

4.3. Převaděčství

Až 90 % ilegálních imigrantů bez příslušné dokumentace, kteří vstupují do Schengenského prostoru, využívá v některé fázi své cesty služby převaděčů. Jde o další formu nezákonné činnosti, která je spojená s transportem osob bez souhlasu příslušných orgánů, avšak liší se od obchodování s lidmi v mnoha ohledech. Zejména je nutné zmínit fakt, že převaděči, jakkoliv je jejich jednání nelegální či pro někoho nemorální, vstupují do vztahu s migranty, respektive klienty, na základě souhlasu obou stran za určitou finanční kompenzaci. Proces, který zahrnuje transport osob na území EU, je dobrovolný, nezahrnuje násilný únos nebo některou z forem vykořisťování. Můžeme se ale v mnoha případech bavit o manipulaci nebo klamu.⁷³

Usnadnění celého procesu a zvýšená šance dostat se přes hranice, je pro migranty důležitou motivací při zapojení do převaděčských akcí. Právě proto, že většina ilegálních imigrantů využila služby převaděčů, je význam převaděčství pro témata jako bezpečnost a ilegální migrace zásadní.

4.3.1. Hierarchie uvnitř převaděčských struktur a systém práce

Na základě rozhovorů, které agentura Frontex s migranty prováděla, došla k mnoha zjištěním o fungování, metodách a pozadí pašeráckých skupin. Co se týče jednoduchých hierarchických struktur, v čele skupin stojí tzv. „bosses“ (šéfové), kteří vedou pašerácké

---

⁷² BABICKÁ, Karolína. Obchodování s lidmi z pohledu mezinárodního práva a jeho implementace do českého právního řádu [online]. Migraceonline.cz, 23. října 2008 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/obchodovani-s-lidmi-z-pohledu-mezinarodniho-prava-a-jeho-implementace-do-ceskeho-pravniho-radu>

⁷³ BŘEZINA, David. Migrační krize a organizovaný zločin v Evropské Unii v roce 2017. Policy Brief [online]. Institut pro politiku a společnost, 2017, listopad, 2017, 2 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2017/11/B%C5%99ezina-Report-Europol-IPPS.docx.pdf>

skupiny a dohlíží nad oblastmi operací. Vedle nich fungují agenti vyhledávající zájemce o cestu do Evropy.

Podřadnější role v hierarchii zastávají „safe house managers“ (správci úkrytů) nebo „middlemen“ (prostředníci). Mezi méně významné role spadají dále lodní operátoři, řidiči, padělatelé dokumentů a doprovod. Cílem práce Frontexu je rozkrytí struktur agentů, kteří migranty rekrutují a šéfů, kteří organizace vedou.⁷⁴

Systém získávání nových migrantů v zemích, odkud se snaží dostat do Evropy nejvíce, je poměrně jednoduchý. V zemích jako Afghánistán, Sýrie, Pákistán apod., kde se migrace stala kulturním fenoménem, se dá s pašeráky běžně setkat na ulici, přes člena rodiny nebo cestovní agentury, které slouží často jako propojovací mechanismy mezi klientem a strukturou pašeráků.

Pašeráci využívají služeb cestovních kanceláří a směnáren k převodu peněz, ze kterých si i tyto drobné společnosti účtují provizi. Částka za zprostředkování cesty do Evropy se dá zaplatit jednorázově nebo ve formě splátek. Maskování finančních toků může být u různých skupin odlišné. V každé zemi se neformální mechanismy finančních transakcí liší.⁷⁵

Ke komunikaci používají kódovaná slovní spojení nebo šifrované zprávy. Pomocí tohoto systému zkontaktují klienty a předávají informace svým kolegům. Obrovský nárůst převaděčství během takzvané uprchlické krize způsobil, že se mnoho zločineckých organizací přeorientovalo právě na tento druh byznysu, při kterém jim hrozí menší riziko za podstatně výnosnou činnost. K převaděčství se vztahuje široká škála dalších zločinných praktik: padělání dokladů, ilegální převody peněz a jejich praní. Příležitostně se chytají i drogové kartely, které migranty využívají k transportu jejich zboží do Evropy, aniž by riskovali vlastní zadržení.⁷⁶

---

⁷⁴ Frontex. Risk Analysis for 2018: Trafficking in human beings: vulnerabilities at the external borders [online]. Varšava, 2018, 36 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.pdf

⁷⁵ BANIC, Vladimír a Saphora SMITH. Inside Europe's people-smuggling networks: A journey from Afghanistan to Germany. NBC News [online]. 19. července 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z <https://www.nbcnews.com/news/world/inside-europe-s-people-smuggling-networks-journey-afghanistan-germany-n888926>

⁷⁶ BANIC, Vladimír a Saphora SMITH. Inside Europe's people-smuggling networks: A journey from Afghanistan to Germany. NBC News [online]. 19. července 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z <https://www.nbcnews.com/news/world/inside-europe-s-people-smuggling-networks-journey-afghanistan-germany-n888926>

Pašerácké skupiny obecně riskují životy svých klientů a vystavují je extrémním podmínkám a situacím. Od počátku uprchlické krize na Středozezemním moři každý rok tragicky zahyne přes 3000 lidí. Za rok 2016 existují statistiky, které hovoří až o 8000 mrtvých. Pokud se dokážou dostat bezpečně přes Středozezemní moře, hrozí další rizika, která může připomenout událost z roku 2015, kdy byla v Rakousku objevena dodávka s těly 71 mrtvých migrantů. Na konci letošního roku byl také ve Velké Británii nalezen nákladní automobil s 39 mrtvými migranty s vietnamskou státní příslušností. Je to důsledkem faktu, že se pašeráci snaží šetřit na opatřeních, která by poskytla migrantům bezpečnější transport. Namísto toho upřednostňují vlastní výnosy.⁷⁷⁷⁸⁷⁹ Další tisíce migrantů končí v uprchlických táborech na hranicích Evropy nebo v detenčních zařízeních. I samotní migranti mohou být obviněni za zločiny, ke kterým je využili pašerácké skupiny, aniž by o tom sami věděli.⁸⁰

4.4. Pašeráctví a kontroverze kolem neziskových organizací

Na začátku této práce se objevuje několik odstavců, které se krátce věnují kritice agentury Frontex v kontextu námořních operací, při kterých je podle kritiků hlavní prioritou agentury zabránit lodím s migranty dosáhnout pobřeží, čímž je vystavují značnému riziku. Tento postoj je důsledkem toho, že k zásadním událostem, které se odehrávaly během tzv. uprchlické krize, mají neziskové organizace pracující na moři a pobřežní stráž agentury Frontex rozdílný postoj. Kromě toho, že činnost neziskových organizací je od činnosti agentury Frontex odlišná, někteří jednotlivci nebo organizace se dokonce několikrát pokusili o kontroverzní činy, kterými se dostali do problémů se zákonem.

---

⁷⁷ RAPHELSON, Samantha. More Than 3,100 Migrants Died Crossing Mediterranean In 2017. NPR News [online]. 6. listopadu 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/01/06/576223035/more-than-3-100-migrants-died-crossing-mediterranean-in-2017>

⁷⁸ Missing Migrants Project data: Recorded migrant deaths by region. Missing Migrants Project [online]. Ženeva [cit. 2019-12-25]. Dostupné z: <https://missingmigrants.iom.int/>

⁷⁹ Telegraph. All 39 migrants found dead in Essex lorry confirmed as Vietnamese nationals. The Telegraph: News [online]. 2. listopadu 2019 [cit. 2019-12-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/11/02/39-migrants-found-dead-essex-lorry-confirmed-vietnamese-nationals/>

⁸⁰BANIC, Vladimír a Saphora SMITH. Inside Europe's people-smuggling networks: A journey from Afghanistan to Germany. NBC News [online]. 19. července 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/news/world/inside-europe-s-people-smuggling-networks-journey-afghanistan-germany-n888926>

Jedním z nejznámějších případů byl převoz 40 afrických migrantů kapitánkou lodi Sea-Watch 3, Carole Racketeovou, která i přes zákaz místních úřadů vplula do italských vod a probořila lodní zátaras s policisty ve snaze dopravit migranty na pevninu italského ostrova Lampedusa. Za tento čin jí hrozilo až 15 let vězení za napomáhání ilegální migraci. V červenci roku 2019 byla propuštěna na svobodu po obrovském mediálním zájmu, tlaku občanských iniciativ a významných politických představitelů. Tento případ, ačkoliv byl velice specifický, přispěl k diskusi o činnosti neziskových organizací v kontextu pašeráctví a napomáhání ilegální migraci.^{81 82}

V roce 2016 navíc agentura Frontex vyjádřila obavy z propojení některých nevládních a charitativních organizací, které v oblasti Středozemního moře pracují na záchraně plavidel s migranty, s pašeráckými strukturami. Informace, na základě kterých k těmto závěrům agentura došla, zahrnovaly údaje o vývoji situace u libyjských břehů, kde měli údajně pašeráci navigovat plavidla s migranty k poloze záchranných člunů neziskových organizací, snížení počtu záchranných operací agentury Frontex vyvolaných tísňovým signálem, údaje o odmítnutí spolupráce neziskových organizací s agenturou při vyšetřování pašeráckých aktivit, kdy nezisková organizace Save the Children odmítla předat důkazy ze zachráněných lodí s migranty ad. Tato zjištění byla předána Evropské komisi k přezkoumání a projednání možnosti přísnější kontroly nad činností nevládních organizací. Nevládní organizace, které v oblasti působily, se však bránily tím, že jejich práce nespočívá v bezpečnostní činnosti,

---

⁸¹ HUGHES, Roland. Carola Rackete: How a ship captain took on Italy's Salvini. BBC News [online]. 2019, 6. června 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-48853050>

⁸² Německá kapitánka Carola Racketeová chce převézt do Evropy půl milionu migrantů. Reflex [online]. 2019, 15. července 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/96441/nemecka-kapitanka-carola-racketeova-chce-prevezet-do-evropy-pul-milionu-migrantu.html>

nýbrž v záchraně lidských životů, proto nevidí smysl ve spolupráci s agenturou Frontex v otázce pašeráctví.^{83 84 85}

Kromě organizace Save the Children se v oblasti zapojily například organizace Proactiva Open Arms, SOS Méditerranée, Sea Watch nebo na pobřeží Advocates Abroad. Této organizaci se média věnovala z důvodu výstupu v reportáži, která se objevila na sociálních sítích a věnovala se zejména problematice neziskových organizací, které pracují s migranty nebo jsou součástí organizací působících na hranicích či přímo na moři. Právě výkonná ředitelka organizace Advocates Abroad, Ariel Ricker, byla během této reportáže zachycena na skrytou kameru, jak během hovoru s falešným aktivistou tvrdí, že učí migranty jednat s hraničními agenty tak, aby prošli přes hraniční checkpointy. Na nahrávce, kterou zveřejnila kontroverzní aktivistka Lauren Southern, vyjadřuje pobavení nad tím, jak migranty učí lhát agentům o jejich náboženském přesvědčení, zkušenostech a důvodech útěku ze země. Organizace Advocates Abroad má za primární cíl poskytovat právní pomoc migrantům, kteří hledají azyl v Evropě a připravovat je na jejich azylové pohovory. Součástí tohoto procesu je identifikace totožnosti, zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany, předepsaná vstupní zdravotní prohlídka a právě vstupní pohovor. Proces slouží k tomu, aby vláda dokázala úspěšně vybrat ty, kteří mají na azyl nárok.⁸⁶

Frontex nevládní organizace za spolupráci s pašeráky nevinní, naopak potvrzují jejich stanovisko, že záchrana lidských životů na moři je nezpochybnitelným cílem agentury a skutečným nepřítelem jsou pašeráci, nikoliv záchranáři nebo neziskové organizace. Problém je však v tom, že činnost některých nevládních organizací může pašerákům jejich

---

⁸³ The release of Carole Racket - a victory for humanity: Communique by task force on migration of the conference of Ingos. Portál Rady Evropy [online]. Štrasburk, 2019, 8. července 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/ingo/-/the-release-of-carole-racket-a-victory-for-humanity>

⁸⁴ ROBINSON, Duncan. EU border force flags concerns over charities' interaction with migrant smugglers: Frontex briefings open up long-simmering dispute with NGOs over how to solve the crisis. THE FINANCIAL TIMES [online]. Brusel, 2016, 15. prosince 2016 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/3e6b6450-c1f7-11e6-9bca-2b93a6856354>

⁸⁵ KOVÁCS, Zoltán. The troubling alliance between NGOs and human traffickers off Europe's southern border. About Hungary [online]. 2017, 29. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://abouthungary.hu/blog/the-troubling-alliance-between-ngos-and-human-traffickers-at-europes-southern-border/>

⁸⁶ OZIMEK, Tom. NGO Appears to Condone Asylum-seekers Misleading EU Border Guards. The epoch times [online]. 2018, 13. listopadu 2018 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.theepochtimes.com/ngo-exposed-teaching-migrants-how-to-trick-stupid-eu-border-guards_2714633.html

operace usnadňovat a proto je nutné, aby se i nevládní organizace zapojily do snahy o odhalování pašeráckých struktur.

Jiný názor však zastává státní zástupce ze sicilského přístavu Catania, Carmelo Zuccaro, který v roce 2017 uvedl v rozhovoru s italským deníkem La Stampa, že existují nezpochybnitelné důkazy o přímém napojení nevládních organizací na libyjské pašeráky. Ambrogio Cartosio, hlavní žalobce západního sicilského města Trapani, vyšetřoval v této věci konkrétní členy nevládních organizací za spolupráci s pašeráky, nikoliv však samotné organizace. Italský admirál Enrico Credendino, velitel operace Sophia, také uvedl, že nevládní organizace rozmísťují lodě podél hranic v libyjských vodách, kde si je zejména v noci snadno najdou čluny s migranty, které posílají právě pašeráci. Některým lodím neziskových organizací dále připisuje podezřelé a nestandardní chování.^{87 88 89 90 91}

5. Frontex a boj proti pašerákům

Operace agentury Frontex ve Středozemním moři nebo operace, kde se pohraniční stráž zapojuje ve spolupráci s příslušníky členských zemí nebo jiných organizací, mají za cíl zajistit bezpečnost EU, tj. kontrolu hranic, cílí proti převaděčům a zároveň zachraňují životy ohrožených migrantů. Ačkoliv ne všechny aktivity směřují bezprostředně do Středozemního moře, jejich smysl je rámcově stejný. Od roku 2015 se prostřednictvím těchto operací podařilo zachránit 470.000 životů. V následujících odstavcích jsou

---

⁸⁷ NUMICO, Sarah. Frontex: we are not accusing NGOs. "Human traffickers are the real enemies. More resources are needed." AGENSIR.EU [online]. 2017, 5. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.agensir.it/europa/2017/05/05/frontex-we-are-not-accusing-ngos-human-traffickers-are-the-real-enemies-more-resources-are-needed/>

⁸⁸ Neziskové organizace usnadňují práci pašerákům lidí, uvedl Frontex. Novinky.cz [online]. 2017, 25. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/neziskove-organizace-usnadnuji-praci-paserakum-lidi-uedl-frontex-40031765>

⁸⁹ SCHERER, Steve. Italy investigating some migrant aid workers for people smuggling. Reuters [online]. 2017, 11. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-italy-ngos/italy-investigating-some-migrant-aid-workers-for-people-smuggling-idUSKBN1862BI>

⁹⁰ BAUBE, Olivier. Italy steps up investigation into charity-funded migrant rescue boats. The Local [online]. 2017, 23. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.thelocal.it/20170323/italy-steps-up-investigation-into-charity-funded-migrant-rescue-boats>

⁹¹ Neziskové organizace spolupracují s pašeráky lidí, tvrdí italský prokurátor. Novinky.cz [online]. 2017, 23. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/neziskove-organizace-spolupracuji-s-paseraky-lidi-tvrdi-italsky-prokurator-40031514>

představeny operace, jejichž primárním cílem je zajistit různé oblasti Středozemního moře. Tyto operace zrealizovala Evropská unie prostřednictvím agentury Frontex ve spolupráci s příslušníky bezpečnostních složek členských států i zemí, odkud migranti prchají.⁹²

5.1. Operace Sophia

Dne 22. června 2015 Rada EU zahájila námořní operaci zaměřenou na boj s převaděči a pašeráky migrantů ve Středomoří. Cílem mise je likvidovat plavidla, identifikovat pašerácké skupiny a rozbití převaděčských sítí. Operace, ačkoliv je zaměřená silně proti těm, kteří ze složité situace migrantů těží, je jen součástí širší strategie v boji proti nim. Plán zahrnuje nadále spolupráci s partnery v Africe, Mezinárodní organizací pro migraci a Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Kromě toho, že operace cílí na převaděčské sítě, zahrnuje i podpůrné úkoly jako výcvik libyjské pobřežní stráže a námořnictva.

Operace ve výsledku zahrnuje od počátku svého spuštění 143 osob podezřelých z převaděčství a zničení 545 plavidel. Od spuštění se také zvyšoval mandát operace, zvětšil se rozsah zaměření. Mandát operace končí 31. března 2020, avšak již v minulosti byl několikrát prodloužen a očekává se to i nyní. Velitelství operace sídlí v Římě a velitelem byl pověřen kontradmirál Enrico Credendino, kterému na moři asistuje kontradmirál Andrea Gueglio. Počáteční náklady v prvních 13 měsících se odhadují na 11,82 milionu EUR.⁹³⁹⁴

---

⁹² Záchrana životů na moři a boj proti zločineckým sítím: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/sea-criminal-networks/>

⁹³ Operace EU NAVFOR MED Sophia: mandát prodloužen do 30. září 2019: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/03/29/eunavfor-med-operation-sophia-mandate-extended-until-30-september-2019/>

⁹⁴ Rada zahájila námořní operaci EU za účelem rozbití sítí převaděčů a obchodníků s lidmi ve Středomoří: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/06/22/fac-naval-operation/>

5.2. Operace Themis

Agentura Frontex zahájila začátkem roku 2018 novou operaci ve Středozemním moři s názvem Operace Themis. Cílem operace je zesílit kontrolu hranic Itálie. Themis nahradila operaci Triton, která byla zahájena v roce 2014. Nadále se bude zaměřovat na záchranu, avšak jde o zesílení tlaku na vymahatelnost práva. Operační oblast se nachází v oblasti Středozemního moře mezi Alžírskem, Tuniskem, Itálií a Libyí. Aktivity a zaměření operace lépe reagují na vývoj měnících se vzorců migrace, které zahrnují přeshraniční trestnou činnost. Jde o pašování drog, převaděčství, obchod s lidmi atd. V rámci operace je přítomných několik důstojníků agentury Frontex na hotspotech v Itálii, aby dohlíželi na registraci migrantů, při určování národnosti a podávání otisků prstů ve spolupráci s místními vnitrostátními orgány. Dále má rovněž za cíl bránit zahraničním teroristickým bojovníkům ve vstupu na území EU.⁹⁵

5.3. Operace Poseidon

Operace je zaměřena na ostrahu námořní hranice mezi řeckými ostrovy a Tureckem. Byla zahájena v roce 2006 a snaží se o podporu Řecka při dohledu na hranicích, zachraňování životů na moři, při registračních procesech a v boji proti přeshraniční trestné činnosti.

Do operace je v rámci agentury Frontex zapojeno asi 600 hostujících důstojníků. Ti se aktivně zapojují při „debriefingu“ (konverzační sezení s migranty běžně prováděné vojenským personálem) a „screeningu“ (monitoring zdraví osob, v tomto případě migrantů v hotspotech).⁹⁶

5.4. Mise EUCAP Sahel Niger

Význam mise v Nigeru má důležitý význam z hlediska směřování migračních toků mířících do Evropy. Celkem 90 % migrantů ze západní Afriky na cestě do Libye prochází Nigerem.

---

⁹⁵ Frontex launching new operation in Central Med: News Release [online]. FRONTEX, 2018 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/frontex-launching-new-operation-in-central-med-yKqSc7>

⁹⁶ Operation Poseidon (Greece): Main Operations [online]. FRONTEX [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-poseidon-greece/>

Operace samotná byla zahájena v roce 2012, v květnu 2015 Rada Evropské unie rozhodla o zdvojnásobení rozpočtu. Z období od 16. července 2015 do 15. července 2016 se z původních 9,8 milionu vyšplhala částka na 18,4 milionu EUR. Jde o formu spolupráce mezi EU a nigerskými orgány, které se snaží potírat trestnou činnost související s migrací a poskytují podporu při předcházení nelegální migraci. Kromě obav z nelegální migrace je Niger ohniskem různých bezpečnostních hrozeb, mezi které patří silící hrozba terorismu, obchod s drogami, zbraněmi a lidmi.

Prvotní účel mise měl za cíl rozvoj strategie nigerských bezpečnostních orgánů v boji s terorismem a organizovanou trestnou činností. Mise poskytuje poradenství a výcvik nigerských bezpečnostních složek a dalších příslušných orgánů. Mandát mise byl 18. září 2018 prodloužen Radou Evropské unie do 30. září 2020. Byl odsouhlasen rozpočet ve výši 63,4 milionu EUR na období od 1. října 2018 do 30. září 2020. Mise během svého fungování rozšiřovala svůj mandát a nadále bude naplňovat vizi rozvoje nigerských bezpečnostních kapacit, lepší kontroly pro řešení nelegální migrace, rozvoje postupů a strategie pro boj s terorismem.⁹⁷⁹⁸⁹⁹

---

⁹⁷EUCAP Sahel Niger: Rada téměř zdvojnásobila roční rozpočet mise: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/10/05/eucap-sahel-niger-council-nearly-doubles-missions-annual-budget/>

⁹⁸EUCAP Sahel Niger: Rada prodloužila misi o dva roky: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/09/18/eucap-sahel-niger-council-extends-the-mission-for-two-years/>

⁹⁹Mise EUCAP Sahel Niger: prodloužení mise, dohodnutí rozpočtu a úprava mandátu: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/07/18/fac-sahel-niger/>

Závěr

Cílem této práce bylo pokusit se zodpovědět otázky, které se vztahovaly k činnostem agentury Frontex a k různým oblastem, které spadají do její kompetence. Otázky byly definovány na začátku textu a v následujících kapitolách byl všem věnován dostatečný prostor. Práce neobsahuje zdaleka všechny důležité body, které jsou pro pochopení práce agentury podstatné, neboť to není vzhledem k četnému obsahu dokumentů, informací a zpráv, které agentura vydává nebo jsou v této věci vedeny, v takové podobě možné. Přesto práce definovala důležité body zahrnující široké oblasti činností, které nám poskytují dostatečné odpovědi a informace.

První část práce je obsahově nejkratší a týká se mezinárodní a nelegální migrace v kontextu zejména migrační krize a činnosti agentury Frontex. V první části kapitoly musíme porozumět pojmům a kategoriím, které otázku nelegální migrace definují. Další část se zaměřuje na praktickou otázku migračních toků a tras, kudy migranti do Evropy nelegálně vstupují. Jedná se o charakteristiku jednotlivých oblastí, které jsou nejvíce zatížené a zároveň jsou největším objektem zájmu z hlediska hraničních kontrol a dohledu.

Práce pokračuje objasněním historických zkušeností a vývoje Společné zahraniční bezpečnostní politiky, vysvětluje vliv činnosti EU v zahraničí na propojení vnitřní a vnější bezpečnosti a popisuje okolnosti, které předcházely vznikům zásadních legislativních dokumentů a smluv. V nadcházející kapitole se pak práce zaměřuje na otázku hranic, což je téma, které je v celém textu neustále objektem diskuse. Hranice jsou dále specificky rozdělené podle toho, jakým způsobem jsou vnímány agenturou Frontex vzhledem k operacím, které jsou na hranicích realizované. Poslední část této kapitoly je věnována Schengenskému prostoru.

Ve čtvrté kapitole se otevírá téma obchodu s lidmi a převaděčů, kteří z migrační krize profitují a napomáhají migrantům v nelegálním vstupu do Evropy. V práci je vysvětleno, co tyto dva fenomény od sebe dělí a s jakými dalšími negativními vlivy jejich činnost souvisí. Je popsán i systém práce, jak tyto struktury fungují, oslovují zájemce apod. Na závěr je vysvětlen systém práce agentury Frontex v boji s pašeráckými strukturami a jaké k tomu používají nástroje. Posledním bodem kapitoly je činnost některých nevládních organizací v oblasti Středozemního moře, kde došlo k několika problematickým událostem, které nadále souvisí s faktem, že i agentura Frontex je mnohdy kritizována za svou činnost.

Seznam použitých zdrojů

Annual Activity Report 2016: Air borders. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016

Annual Activity Report 2016: Land borders. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016

Annual Activity Report 2016: The situation at the external borders in 2016. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2016.

Annual Activity Report 2017: The situation at the external borders in 2017. Varšava: European Border and Coast Guard Agency, Frontex, 2017.

BABICKÁ, Karolína. Obchodování s lidmi z pohledu mezinárodního práva a jeho implementace do českého právního řádu [online]. Migraceonline.cz, 23. října 2008 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/obchodovani-s-lidmi-z-pohledu-mezinarodniho-prava-a-jeho-implementace-do-ceskeho-pravniho-radu>

BANIC, Vladimir a Saphora SMITH. Inside Europe's people-smuggling networks: A journey from Afghanistan to Germany. NBC News [online]. 19. července 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z <https://www.nbcnews.com/news/world/inside-europe-s-people-smuggling-networks-journey-afghanistan-germany-n888926>

BAUBE, Olivier. Italy steps up investigation into charity-funded migrant rescue boats. The Local [online]. 2017, 23. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.thelocal.it/20170323/italy-steps-up-investigation-into-charity-funded-migrant-rescue-boats>

BAUEROVÁ, Helena, Hana HLAVÁČKOVÁ a Milan VOŠTA. Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie: Vliv historické zkušenosti na činnost EU v zahraničí. Praha: Libri, 2018, s. 22-28. ISBN 978-80-7277-576-7.

BŘEZINA, David. Migrační krize a organizovaný zločin v Evropské Unii v roce 2017. Policy Brief [online]. Institut pro politiku a společnost, 2017, listopad, 2017, 2 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2017/11/B%C5%99ezina-Report-Europol-IPPS.docx.pdf>

BŘEZINA, David. Migrační krize a organizovaný zločin v Evropské Unii v roce 2017. Policy Brief [online]. Institut pro politiku a společnost, 2017, listopad, 2017, 2 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2017/11/B%C5%99ezina-Report-Europol-IPPS.docx.pdf>

Council regulation (EC) No 2007/2004. In: Official Journal of the European Union, 2004. Dostupné z: http://frontex.europa.eu/assets/About_Frontex/frontex_regulation_en.pdf

Cvce.eu: The Treaty of Amsterdam [online]. Amsterdam, 1997 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/02bb76df-d066-4c08-a58a-d4686a3e68ff/56e15a9a-7508-4a2b-9bbe-b5c3d2605ae4>

EU Mediterranean operations 2015-2020. General Secretariat of the Council [online]. 2020, 8. března 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/saving-lives-sea-february-2018/>

EUCAP Sahel Niger: Rada prodloužila misi o dva roky: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2018/09/18/eucap-sahel-niger-council-extends-the-mission-for-two-years/>

EUCAP Sahel Niger: Rada téměř zdvojnásobila roční rozpočet mise: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/10/05/eucap-sahel-niger-council-nearly-doubles-missions-annual-budget/>

European Border and Coast Guard Agency launches today: News Release [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2016 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/european-border-and-coast-guard-agency-launches-today-CHIYAp>

European Union Agency for Law Enforcement Cooperation: How and where did it all start? [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/faq/how-and-where-did-it-all-start>

European Union External Action: Shaping of a Common Security and Defence Policy [online]. Brusel [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/topics/common-security-and-defence-policy-csdp/5388/shaping-of-a-common-security-and-defence-policy_en

Eurostat. Trends in crime and criminal justice 2010: Statistics in focus 2008-2010 [online]. 2013 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <http://www.insanhaklarisavunuculari.org/dokumantasyon/files/original/6d6a71b778a78146e9a49df299270a64.PDF>

Evropská komise. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Maximalizace dopadu migrace na rozvoj [online]. Brusel, 21. května 2013 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0292&from=EN>

Evropská komise. Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů [online]. Brusel, 19. června 2012, s. 4 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52012DC0286>

Evropský parlament a Rada Evropské unie. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU: Úřední věstník Evropské unie [online]. Vídeň, 5. dubna 2011 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0036&from=en>

Fakta a čísla o Evropské unii: Správa vnějších hranic [online]. Evropský parlament [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/153/sprava-vnejsich-hranic>

Frontex launching new operation in Central Med: News Release [online]. Frontex, 2018 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/frontex-launching-new-operation-in-central-med-yKqSc7>

Frontex testing the future of border checks at Lisbon airport: News Release. European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. 10. dubna 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/frontex-testing-the-future-of-border-checks-at-lisbon-airport-DI84r4>

Frontex. Risk Analysis for 2018: Trafficking in human beings: vulnerabilities at the external borders [online]. Varšava, 2018, 36 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2018.pdf

Frontex: Towards Frontex [online]. European Border and Coast Guard Agency [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

HLOUŠEK, Vít. Evropa a její místo v dějinách – reflexe Oskara Haleckého. Středoevropské politické studie, [S.l.], v. 5, n. 4, dec. 2003. ISSN 1212-7817. Dostupné na: <<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4023>>. Datum přístupu: 9. dubna 2020

HRABÁLEK, Martin. Ochrana hranic EU a role agentury FRONTEX v ní: Teorie a modely evropské integrace. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 19-20. ISBN 978-80-210-5988-7.

HUGHES, Roland. Carola Rackete: How a ship captain took on Italy's Salvini. BBC News [online]. 2019, 6. června 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-48853050>

JANŠOVÁ, Marie. Schengenské acquis – vývoj schengenského práva. Epravo.cz [online]. 26. června 2002 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/schengenske-acquis-vyvoj-schengenskeho-prava-17578.html>

KOVÁCS, Zoltán. The troubling alliance between NGOs and human traffickers off Europe's southern border. About Hungary [online]. 2017, 29. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <http://abouthungary.hu/blog/the-troubling-alliance-between-ngos-and-human-traffickers-at-europes-southern-border/>

LOCHBIHLER, Barbara a Catherine BEARDER. Zpráva o boji proti obchodování s lidmi ve vnějších vztazích EU (2015/2340(INI)): Návrh usnesení Evropského parlamentu [online]. In: Evropský parlament, 13.6.2016 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0205_CS.html

Maastrichtská smlouva a Amsterodamská smlouva: Maastrichtská smlouva [online]. ČR: Evropský parlament, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_1.1.3.pdf

MACHOTKOVÁ, Šárka. Ministerstvo vnitra ČR. Co je Schengen [online]. Euroskop.cz [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

Mezinárodní organizace práce (ILO). Celosvětové odhady Mezinárodní organizace práce pro rok 2012 týkající se nucené práce [online]. červen 2012, 13 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0286&from=EN>

Migrační trasy v roce 2018 [online]. In: Ministerstvo vnitra ČR, s. 2 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/migracni-trasy-v-roce-2018.aspx>

Migratory Map: This map presents the current migratory situation in Europe. [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/>

Migratory Routes: Central Mediterranean Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/central-mediterranean-route/>

Migratory Routes: Eastern Borders Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/eastern-borders-route/>

Migratory Routes: Western Balkan Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/western-balkan-route/>

Migratory Routes: Western Mediterranean Route [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-routes/western-mediterranean-route/>

Ministerstvo vnitra České republiky: Obchodování s lidmi [online]. [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obchodovani-s-lidmi.aspx>

Mise EUCAP Sahel Niger: prodloužení mise, dohodnutí rozpočtu a úprava mandátu: Tisková zpráva [online]. Generální sekretariát Rady EU [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/07/18/fac-sahel-niger/>

Missing Migrants Project data: Recorded migrant deaths by region. Missing Migrants Project [online]. Ženeva [cit. 2019-12-25]. Dostupné z: <https://missingmigrants.iom.int/>

Německá kapitánka Carola Racketeová chce převést do Evropy půl milionu migrantů. Reflex [online]. 2019, 15. července 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/96441/nemecka-kapitanka-carola-racketeova-chce-prevezt-do-evropy-pul-milionu-migrantu.html>

Neziskové organizace spolupracují s pašeráky lidí, tvrdí italský prokurátor. Novinky.cz [online]. 2017, 23. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/neziskove-organizace-spolupracuji-s-paseraky-lidi-tvrdi-italsky-prokurator-40031514>

Neziskové organizace usnadňují práci pašerákům lidí, uvedl Frontex. Novinky.cz [online]. 2017, 25. dubna 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/neziskove-organizace-usnadnuji-praci-paserakum-lidi-uvodl-frontex-40031765>

Number of recorded deaths of migrants in the Mediterranean Sea from 2014 to 2020: Deaths of migrants in the Mediterranean Sea 2014-2020. Statista Research Department [online].

2020, 10. února 2020 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:

<https://www.statista.com/statistics/1082077/deaths-of-migrants-in-the-mediterranean-sea/>

NUMICO, Sarah. Frontex: we are not accusing NGOs. “Human traffickers are the real enemies. More resources are needed.”. Agensir.eu [online]. 2017, 5. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.agensir.it/europa/2017/05/05/frontex-we-are-not-accusing-ngos-human-traffickers-are-the-real-enemies-more-resources-are-needed/>

Oficiální internetová stránka Evropské unie. Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex): Náplň činnosti. In: Oficiální internetová stránka Evropské unie [online]. 2016 [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: https://www.europa.eu/european-union/about-eu/agencies/frontex_cs

Operace EU NAVFOR MED Sophia: mandát prodloužen do 30. září 2019: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/03/29/eunavfor-med-operation-sophia-mandate-extended-until-30-september-2019/>

Operation Poseidon (Greece): Main Operations [online]. FRONTEX [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operation-poseidon-greece/>

Operations Minerva, Indalo (Spain). European Border and Coast Guard Agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/main-operations/operations-minerva-indalo-spain/>

OZIMEK, Tom. NGO Appears to Condone Asylum-seekers Misleading EU Border Guards. The epoch times [online]. 2018, 13. listopadu 2018 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://www.theepochtimes.com/ngo-exposed-teaching-migrants-how-to-trick-stupid-eu-border-guards_2714633.html

PASPALANOVA, Mila. Undocumented vs. Illegal Migrant: Towards Terminological Coherence. Migr. Inter [online]. 2008, vol.4, n.3, pp.79-90. ISSN 2594-0279.

PELTRÁM, Antonín. Evropská integrace a Česká republika: Druhý a třetí pilíř Evropské unie. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, s. 98-99. ISBN 978-80-247-2849-0.

Press release: Europol and Frontex sign new joint action plan [online]. Luxembourg: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-and-frontex-sign-new-joint-action-plan>

Publications Office of the European Union: Europol (European police office) [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/europol.html?locale=en>

Rada zahájila námořní operaci EU za účelem rozbití sítí převaděčů a obchodníků s lidmi ve Středomoří: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2015/06/22/fac-naval-operation/>

RAPHELSON, Samantha. More Than 3,100 Migrants Died Crossing Mediterranean In 2017. NPR News [online]. 6. listopadu 2018 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2018/01/06/576223035/more-than-3-100-migrants-died-crossing-mediterranean-in-2017>

Regulation (EU) 2016/1624 of the European parliament and of the Council. In: Official Journal of the European Union, 2016. Dostupné z:

http://frontex.europa.eu/assets/Legal_basis/European_Border_and_Coast_Guard.pdf

Risk analysis for 2019. In: Risk analysis unit [online]. Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, únor, 2019, s. 16-21 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:

https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Risk_Analysis_for_2019.pdf

ROBINSON, Duncan. EU border force flags concerns over charities' interaction with migrant smugglers: Frontex briefings open up long-simmering dispute with NGOs over how to solve the crisis. THE FINANCIAL TIMES [online]. Brusel, 2016, 15. prosince 2016 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/3e6b6450-c1f7-11e6-9bca-2b93a6856354>

Roles & responsibilities. European border and coast guard agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/operations/roles-responsibilities/>

Search & rescue. European border and coast guard agency, Frontex [online]. [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/operations/search-rescue/>

Schengen Agreement: History of the Schengen Agreement [online]. Schengenvisainfo.com, 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.schengenvisainfo.com/schengen-agreement/>

Schengenský hraniční kodex: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399. In: Evropský parlament a Rada Evropské unie, 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32016R0399>

SCHERER, Steve. Italy investigating some migrant aid workers for people smuggling. Reuters [online]. 2017, 11. května 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z:

<https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-italy-ngos/italy-investigating-some-migrant-aid-workers-for-people-smuggling-idUSKBN1862BI>

Smlouva o Evropské unii: Article 3. In: Maastricht, Nizozemsko: Evropská unie, 1992.
Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:11992M/TXT>

Smlouva o fungování Evropské unie: Článek 88/1. In: Řím: Úřední věstník Evropské unie, 2012. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

Strategie vnitřní bezpečnosti: Agenda EU na MV [online]. Odbor mezinárodní spolupráce a Evropské unie, 2015 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-vnitri-bezpecnosti-660705.aspx>

Středomoří – Migrační brána do Evropy: Jaké trasy uprchlíci ve Středomoří využívají? [online]. Člověk v tísni, 3. října 2016 [cit. 2020-04-17]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/stredomori-migracni-brana-do-evropy-3517gp>

SVOBODA, Petr. Reflexe Maastrichtské, Amsterdamské a Niceské smlouvy v českém tisku: Maastrichtská smlouva a její odraz v tisku [online]. Brno, 2008 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/n23mj/bc_prace__new.pdf. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.

Telegraph. All 39 migrants found dead in Essex lorry confirmed as Vietnamese nationals. The Telegraph: News [online]. 2. listopadu 2019 [cit. 2019-12-25]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/2019/11/02/39-migrants-found-dead-essex-lorry-confirmed-vietnamese-nationals/>

The European Border and Coast Guard: Focus [online]. Varšava: Evropská pohraniční a pobřežní stráž, Frontex, 2016 [cit. 2020-05-03]. Dostupné z: <https://frontex.europa.eu/media-centre/focus/the-european-border-and-coast-guard-VgCU9N>

The release of Carole Racket-a victory for humanity: Communique by the task force of migration of the conference of Ingo. Portál Rady Evropy [online]. Štrasburk, 2019, 8. července 2019 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/ingo/-/the-release-of-carole-racket-a-victory-for-humanity>

Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the treaties establishing the european communities and certain related acts: Introduction. In.:Amsterdam, 1997. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/treaty/pdf/amst-en.pdf>

Trends in international migration: Continuous Reporting System on Migration [online]. 1999, s. 231 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/migration/mig/2717683.pdf>. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

UNODC. The globalization of crime: A transnational organized crime threat assessment [online]. Vídeň, 2010, 3 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/cld/bibliography/the-globalization-of-crime-a-transnational-organized-crime-threat-assessment_html/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf

VLK, Jonáš. Frontex diskutoval spolupráci se Španělskem na ochraně vnějších hranic. Evropský bezpečnostní žurnál [online]. 28. června 2017 [cit. 2020-04-16]. Dostupné z: <https://www.esjnews.com/cs/frontex-spoluprace-ochrana-hranice>

Záchrana životů na moři a boj proti zločineckým sítím: Migrační politika EU [online]. Generální sekretariát Rady Evropské unie, 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/sea-criminal-networks/>